

nedfat et Udvalg til nærmere at drøfte Sagen, og til dette vil jeg da for mit Vedkommende overlade, hvorvidt der i saa Henseende skal gjøres Forskjel mellem Kjøbstæderne og Landet.

Condrup: Ja, det er kun en liden Bemærkning, som jeg har at gjøre i Anledning af, hvad der er yttret af Rigsdagsmanden for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Ingerslev). Han syntes at støtte sin Mening, at der nemlig kunde tilkomme Kjøbstæderne en større Betaling end Landbefolkningen, paa den Grund, at det var uformuende Folk, der havde kjørt for Kjøbstæderne. Han meente vel sagtens Bognmændene; men det kan vist ikke komme i Betragtning. Jeg troer, at han der befandt sig i en fuldkommen Viltsfarelse; thi netop Bognmændene have allerede faaet deres Betaling, og det er kun om Kommunernes Vederslag, der her kan blive Tale. Han udtalte desuden, at Byrden paa Landet havde været mindre, fordi den var udført in natura; men man maa lægge Mærke til, at Landbefolkningen ikke udelukkende bestaaer af formuende Folk — ogsaa der ere uformuende Folk, der hyppigen have kjørt og derved maattet tilfødsætte deres hjemlige Syssler og lidt erpindligt Tab i Krigsaarene.

Gram: Det er ogsaa kun et Par Ord, jeg vil yttre angaaende den foreliggende Sag. Jeg vil aldeles slutte mig til den ærede Rigsdagsmand fra Viborg Amt (Hansen), som har fremhævet, at Kjøbstad og Land burde stilles paa lige Fod med Hensyn til Erstatningen. Jeg har selv erfaret, hvad det i Krigstid betyder at udrede saadanne Befordringer, og jeg veed ogsaa, at, naar en Vonde, en Præst eller hvad han er, kun har et Par Heste, som ere nødvendige til Gaardens Drift, saa maa han hyppig — og det har jeg maattet, og Mange med mig — leie i dyre Domme i Kjøbstæderne for at udrede de Befordringer, vi vare pligtige til at udrede. Jeg mener altsaa, at der i ethvert Tilfælde bør gives Landet den samme Erstatning som Kjøbstæderne.

Ingerslev: Jeg skal tillade mig en Bemærkning i Anledning af en Ytring af en æret Folkethingsmand fra Randers Amt (Condrupe). Jeg har ikke sagt, at det var Bognmændene, der vare fattige; thi Bognmændene

have faaet deres Betaling — det er mig vel bekendt —, men det er Kæmnerkasserne i Byerne, der have gjort det kontante Udlæg, som skal erstattes, og jeg mener netop, at derfor vil Byrden falde forholdsmæssigt håardere paa Kjøbstæderne end paa Landet. Jeg har tillige sagt, og jeg gjentager det, at disse Befordringer have været til stor Byrde for Landet; men, naar jeg sammenholder Forholdet imellem By og Land, saa maa jeg, uagtet jeg selv er Landmand, dog erklære, at Byrden har været meget større for Kjøbstadbefolkningen end for Landbefolkningen.

J. Jørgensen: Det er vistnok meget vanskeligt at bedømme Forholdet imellem Kjøbstad og Land; men jeg troer dog, at man kan antage, at Byrden har været større for Kjøbstædernes Vedkommende. Naar man ser hen til de Enkelte, er det vist nok, at Landmanden har lidt det største Tab, netop fordi de fleste af disse Befordringer faldt ind paa en Tid, som var Landmanden allerubegvemmiest, hvoraf følger, at mange Landmænd ikke fik deres Korn faaet og saa fremdeles, saa den Erstatning, som gives, bliver for Intet at regne.

Condrupe: Maa jeg bede om Ordet for at gjøre en personlig Bemærkning?

Formanden: Den ærede Rigsdagsmand har Ordet for at gjøre en personlig Bemærkning.

Condrupe: Jeg troer dog paa ingen Maade at have misforstaaet den ærede Rigsdagsmand for Aarhus Amt (Ingerslev). Han sagde nemlig med Hensyn til Kjøbstæderne, at de Folk, der kjørt for Kjøbstæderne, ene og alene levede af deres Heste og Bogne, og folgelig tilkom en større Erstatning. Jeg troer paa ingen Maade, at ved Folk, der i Kjøbstæderne ene og alene leve af Heste og Bogn, kan forstaaes Andre end Bognmændene. Tiden vil forøvrigt udvise, hvad der er sagt.

Ingerslev: Det er en reen Misforstaaelse; thi det falder af sig selv, at Bognmændene kun ere tjente med at kjøre for sædvanlig Betaling, og den have de modtaget af Kæmnerkassen; men nu er det denne, som skal have sit Udlæg refunderet, og det er altsaa kun derom, det nu dreier sig.